

Тема 2. Інституційне забезпечення фіскального регулювання ЗЕД

Лекція 1

В Україні регулювання ЗЕД здійснюють інститути законодавчої та виконавчої влади на всіх рівнях, а також міжнародні організації, членом яких є Україна (рис. 1).

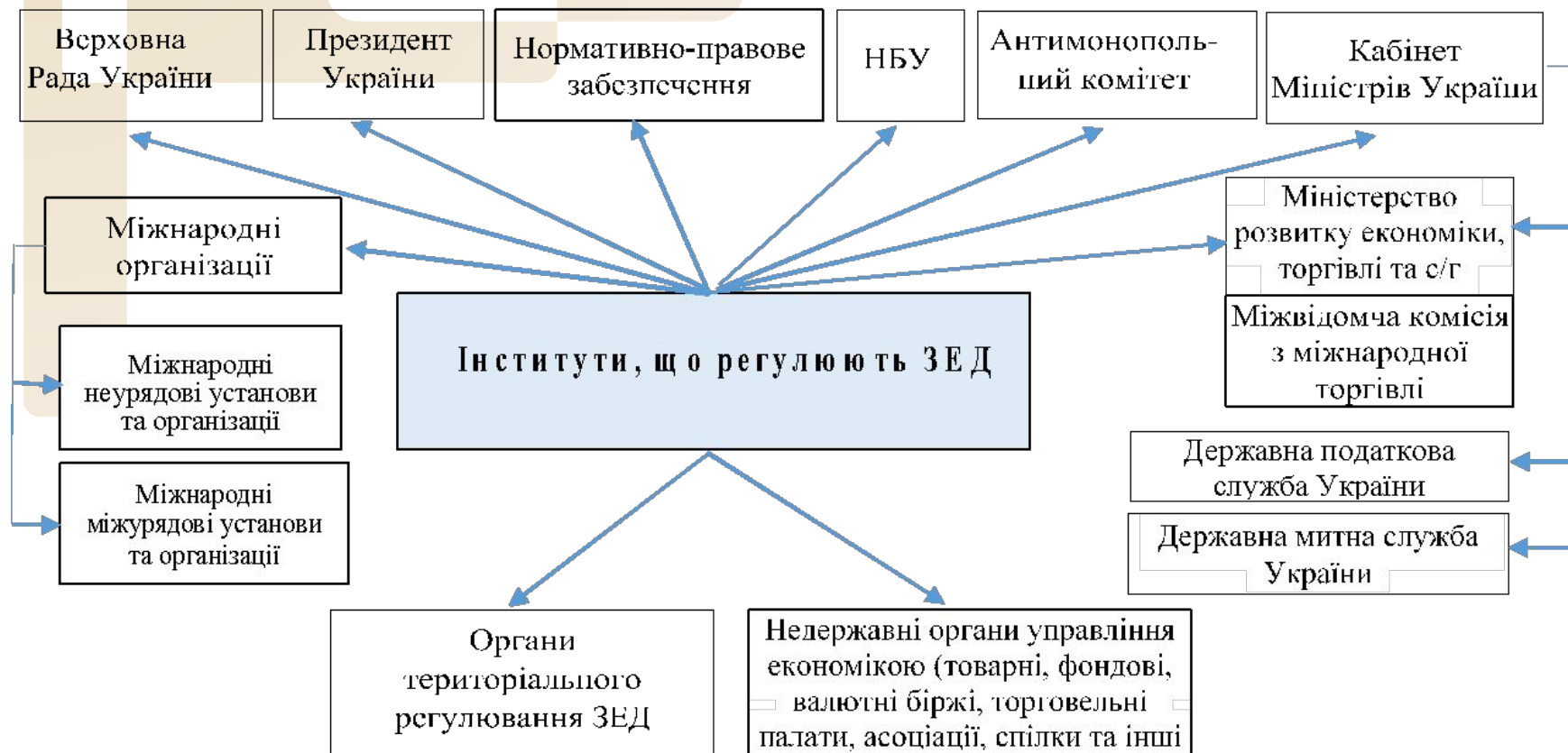

Рис. 1. Інститути, що регулюють ЗЕД в Україні

1. Правові засади регулювання ЗЕД в Україні.
2. Державні інституції, що здійснюють фіскальне регулювання ЗЕД: характеристика та повноваження.
3. Державна митна служба України та її визначальна роль у фіскальному регулюванні ЗЕД.
4. Недержавні організації, що сприяють ЗЕД підприємств.
5. Наднаціональні інституції, що впливають на фіскальне регулювання ЗЕД в Україні.
6. Суб'єкти, що реалізують ЗЕД в Україні
 - 6.1. Типологізація суб'єктів, що реалізують ЗЕД
 - 6.2. Право суб'єктів господарювання на здійснення ЗЕД

1. Правові засади регулювання ЗЕД в Україні

Конституція України

Стаття 18. Зовнішньополітична діяльність України спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загально визнаними принципами і нормами міжнародного права.

Стаття 9. Чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. № 959-XII

Визначені основні засади державного регулювання ЗЕД. Відповідно до даного закону Україна самостійно формує систему та структуру державного регулювання зовнішньоторговельної діяльності на своїй території.

Митний кодекс України

Встановлені порядок і умови переміщення товарів через митний кордон України, їх митний контроль та митне оформлення, застосування механізмів тарифного і нетарифного регулювання ЗЕД, справляння митних платежів, ведення митної статистики, обмін митною інформацією, ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, здійснення відповідно до закону державного контролю нехарчової продукції при її ввезенні на митну територію України, запобігання та протидія контрабанді, боротьби з порушеннями митних правил, організації і забезпечення діяльності органів доходів і зборів та інші заходи, спрямовані на реалізацію державної політики у сфері державної митної справи.

Податковий кодекс України

Правила оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, визначаються Податковим кодексом, крім правил оподаткування товарів митом, які встановлюються Митним кодексом України та іншими законами з питань митної справи.

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. № 959-XII

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) - це діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами.

Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні здійснюється з метою:

- забезпечення збалансованості економіки та рівноваги внутрішнього ринку України;
- стимулювання прогресивних структурних змін в економіці, в тому числі зовнішньоекономічних зв'язків суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України;
- створення найбільш сприятливих умов для залучення економіки України в систему світового поділу праці та її наближення до ринкових структур розвинутих зарубіжних країн.

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. № 959-XII

Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні здійснюється:

- Україною як державою в особі її органів в межах їх компетенції;
- недержавними органами управління економікою (товарними, фондовими, валютними біржами, торговельними палатами, асоціаціями, спілками та іншими організаціями координаційного типу), що діють на підставі їх статутних документів;
- самими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності на підставі відповідних координаційних угод, що укладаються між ними.

Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні здійснюється за допомогою:

- законів України;
- передбачених в законах України актів тарифного і нетарифного регулювання, які видаються державними органами України в межах їх компетенції;
- економічних заходів оперативного регулювання (валютно-фінансового, кредитного та іншого) в межах законів України;
- рішень недержавних органів управління економікою, які приймаються за їх статутними документами в межах законів України;
- угод, що укладаються між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності і які не суперечать законам України.

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. № 959-XII

Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності має забезпечувати:

- захист економічних інтересів України та законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- створення рівних можливостей для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності розвивати всі види підприємницької діяльності незалежно від форм власності та всі напрями використання доходів і здійснення інвестицій;
- заохочення конкуренції та ліквідацію монополізму в сфері зовнішньоекономічної діяльності.

**Види
зовнішньо-
економічної
діяльності в
Україні**

- експорт та імпорт товарів, капіталів та робочої сили;

- надання суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності України послуг іноземним суб'єктам господарської діяльності, в тому числі: виробничих, транспортно-експедиційних, страхових, консультаційних, маркетингових, експортних, посередницьких, брокерських, агентських, консигнаційних, управлінських, облікових, аудиторських, юридичних, туристських та інших, що прямо і виключно не заборонені законами України; надання вищезазначених послуг іноземними суб'єктами господарської діяльності суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності України;

- наукова, науково-технічна, науково-виробнича, виробнича, навчальна та інша кооперація з іноземними суб'єктами господарської діяльності; навчання та підготовка спеціалістів на комерційній основі;

- міжнародні фінансові операції та операції з цінними паперами у випадках, передбачених законами України;

- кредитні та розрахункові операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності; створення суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності банківських, кредитних та страхових установ за межами України; створення іноземними суб'єктами господарської діяльності зазначених установ на території України у випадках, передбачених законами України;

**Види
зовнішньо-
економічної
діяльності в
Україні**

- спільна підприємницька діяльність між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності, що включає створення спільних підприємств різних видів і форм, проведення спільних господарських операцій та спільне володіння майном як на території України, так і за її межами;

- підприємницька діяльність на території України, пов'язана з наданням ліцензій, патентів, ноу-хау, торговельних марок та інших нематеріальних об'єктів власності з боку іноземних суб'єктів господарської діяльності; аналогічна діяльність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності за межами України;

- організація та здійснення діяльності в галузі проведення виставок, аукціонів, торгів, конференцій, симпозіумів, семінарів та інших подібних заходів, що здійснюються на комерційній основі, за участю суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності; організація та здійснення оптової, консигнаційної та роздрібною торгівлі на території України за іноземну валюту у передбачених законами України випадках;

- орендні, в тому числі лізингові, операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності;

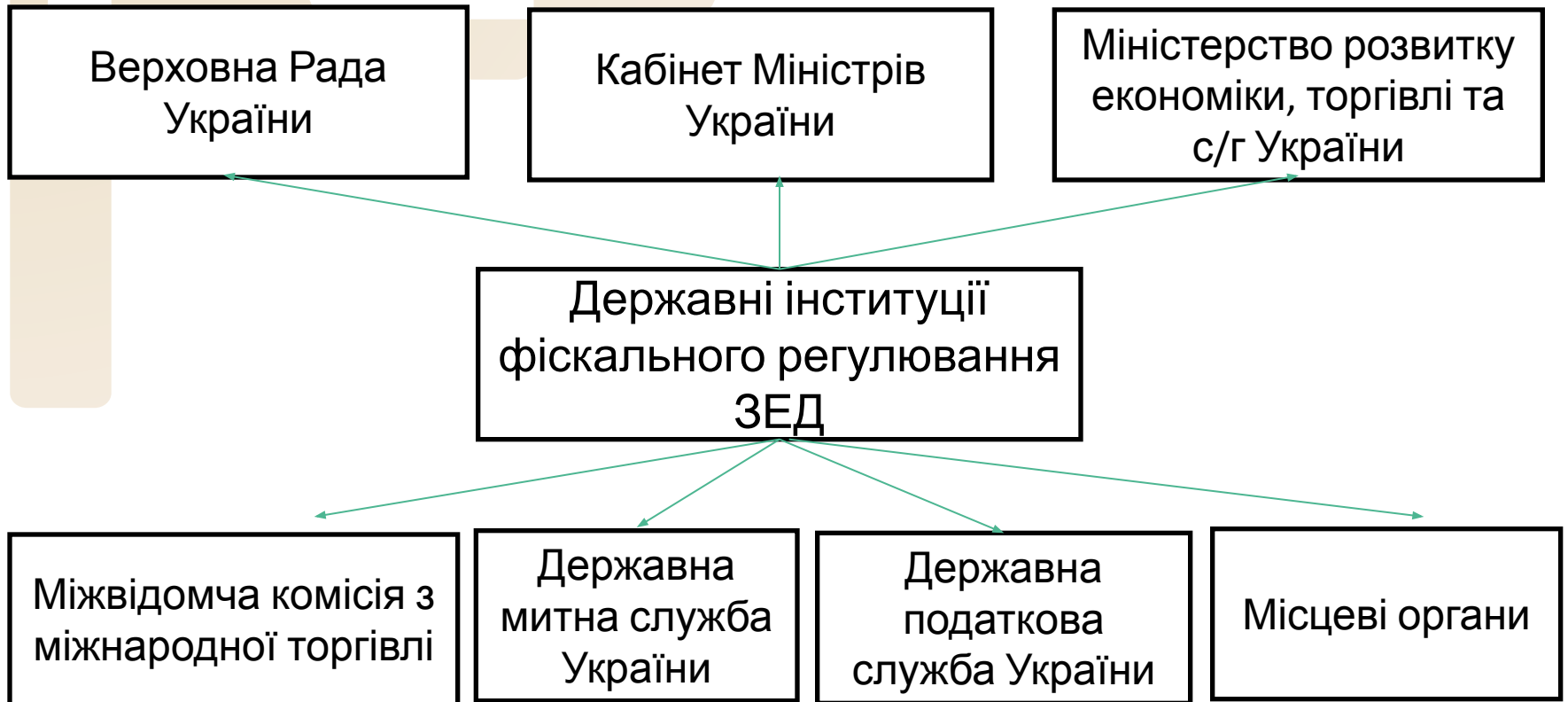
- товарообмінні (бартерні) операції та інша діяльність, побудована на формах зустрічної торгівлі між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності;

- операції по придбанню, продажу та обміну валюти на валютних аукціонах, валютних біржах та на міжбанківському валютному ринку;

- інші види зовнішньоекономічної діяльності, не заборонені прямо і у виключній формі законами України.

2. Державні інституції, що здійснюють фіскальне регулювання ЗЕД: характеристика та повноваження

СКЛАД ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУЦІЙ ФІСКАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕД

Вищим законодавчим органом, що здійснює державне управління ЗЕД, є Верховна Рада України, яка:

- ✓ приймає, змінює та скасовує закони, що стосуються ЗЕД;
- ✓ затверджує головні напрями зовнішньоекономічної політики України;

Ознайомитись із принципами та основними засадами зовнішньої політики України, затвердженими законодавчо - САМОСТІЙНО

- ✓ розглядає, затверджує та змінює структуру органів державного регулювання ЗЕД;
- ✓ укладає міжнародні договори України;

Найстарішим міжнародним документом, до якого приєдналася Україна, є Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року (ратифікована СРСР 1 липня 1965 року, опублікована у Зібранні чинних міжнародних договорів України, 1990 р., № 1, стор. 320).

Найбільше міжнародних договорів Україною укладено з Співдружністю Незалежних Держав (2736), а серед держав — з Російською Федерацією (1042).

Всього Україна мала за весь час міжнародно-договірні відносини з 91 міжнародною організацією та 186 країнами світу.

- ✓ затверджує нормативи обов'язкового розподілу валютної виручки, ставки та умови оподаткування, митного тарифу, митних зборів та митних процедур;
- ✓ встановлює спеціальні режими ЗЕД на території України;
- ✓ затверджує списки товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню або забороняється.

Ознайомитись із Постановою КМУ «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2019 рік» - САМОСТІЙНО

- ✓ приймає рішення про застосування заходів у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів або економічних угруповань шляхом встановлення повної/часткової заборони (повного/часткового ембарго) на торгівлю; позбавлення режиму найбільшого сприяння або пільгового спеціального режиму.

Кабінет Міністрів України як орган виконавчої влади:

- ✓ вживає заходів до здійснення зовнішньоекономічної політики України;
- ✓ здійснює координацію діяльності міністерств, державних комітетів та відомств України по регулюванню ЗЕД;
- ✓ координує роботу торговельних представництв України в іноземних державах; погоджує призначення на посади в закордонних дипломатичних установах України працівників центральних органів виконавчої влади, до посадових обов'язків яких належать питання торговельно-економічного та секторального співробітництва. Призначення таких працівників здійснюється за поданням центральних органів виконавчої влади, погодженим з Міністерством закордонних справ України;
- ✓ приймає нормативні акти управління з питань ЗЕД;
- ✓ проводить переговори і укладає міжурядові договори України з питань ЗЕД, забезпечує їх виконання та залучає до їх виконання інших суб'єктів ЗЕД на договірних засадах;
- ✓ вносить на розгляд Верховної Ради України пропозиції про систему міністерств, державних комітетів і відомств – органів оперативного державного регулювання ЗЕД;
- ✓ забезпечує складання платіжного балансу, зведеного валютного плану України;
- ✓ здійснює заходи щодо забезпечення раціонального використання коштів Державного валютного фонду України.
- ✓ забезпечує виконання рішень Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй з питань ЗЕД;
- ✓ приймає рішення про застосування заходів у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів або економічних угруповань шляхом запровадження режиму ліцензування, або здійснення інших заходів.

Дослідити стан платіжного балансу
України у 2018 році та його динаміку

<https://index.minfin.com.ua/ua/economy/balance/2018>

САМОСТІЙНО

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства:

- ✓ забезпечує проведення єдиної зовнішньоекономічної політики при здійсненні суб'єктами ЗЕД виходу на зовнішній ринок, координацію їх ЗЕД, в тому числі відповідно до міжнародних договорів України;
- ✓ здійснює контроль за дотриманням усіма суб'єктами ЗЕД чинних законів України та умов міжнародних договорів України;
- ✓ проводить антидемпінгові, антисубсидійні та спеціальні розслідування;
- ✓ бере участь у розробці механізму регулювання валютно-кредитних відносин із зарубіжними країнами, а також у реалізації загальнодержавної політики залучення в Україну іноземних інвестицій і розміщення їх на території країни;
- ✓ бере участь у розробці прогнозу зовнішньоторговельного та платіжного балансу України, здійснює аналіз їх стану і прогнозування темпів, пропозицій, ефективності експорту та імпорту;
- ✓ співпрацює в міжнародних економічних організаціях і державних комісіях, координуючи в них діяльність міністерств і відомств України, вносить пропозиції про укладення міжнародних договорів і заключає їх за дорученням Кабінету Міністрів;
- ✓ здійснює керівництво діяльністю торговельних представництв, апаратів торговельних радників та аташе з торговельно-економічних питань посольств України за рубежом;
- ✓ на основі аналізу й прогнозування кон'юнктури на світових ринках забезпечує інформацією суб'єктів ЗЕД, а також надає їм допомогу в роботі з іноземними партнерами.

На даний час Україна не має офіційного торгового представництва в Китаї.

Волонтерський проект "Українське торговельне представництво в Китаї" <http://uatmic.com> створили українські студенти, що вчать у Чжецзянському університеті в Китаї. Метою проекту є надання українським експортерам простого і зручного способу встановлення контактів з китайськими партнерами та подолання мовних бар'єрів.

Представництво надаватиме можливість українським експортерам безоплатно розміщувати інформацію з пропозиціями товарів та послуг. Ці пропозиції будуть безоплатно перекладатись на китайську мову.

Пропозиції китайських партнерів також будуть безоплатно перекладатись на українську мову та розміщуватись на сайті.

Крім каталогів з пропозиціями українських та китайських підприємців сайт містить інформацію про Україну, Китай, організації сприяння діловому співробітництву у Китаї, державні органи Китаю, Посольство та консульства України у КНР, перелік передових технологій, що стимулюються до імпорту в Китай, а також іншу корисну інформацію.

Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі

Оперативний орган державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, до компетенції якого належить:

- порушення та проведення антидемпінгових, антисубсидійних та спеціальних розслідувань
- застосування попередніх чи остаточних заходів
- продовження строків проведення розслідувань та проведення переглядів діючих заходів
- встановлення фактів дискримінаційних та/або недружніх дій з боку інших держав, митних союзів чи економічних угруповань щодо законних прав та інтересів суб'єктів ЗЕД України та рекомендацій щодо застосування заходів у відповідь

Управління ЗЕД на рівні регіону

До органів місцевого регулювання ЗЕД належать:

- ✓ місцеві Ради народних депутатів України та їх виконавчі та розпорядчі органи;
- ✓ територіальні підрозділи (відділення) органів державного регулювання ЗЕД України.

Компетенція органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів визначається Законом «Про ЗЕД» та Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

**Ст. 35 Закону
України «Про місцеве
самоврядування»
№ 280/97-ВР від
21.05.1997 р.
визначено
повноваження
органів місцевого
самоврядування в
галузі ЗЕД.**

До відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать:

а) власні (самоврядні) повноваження:

1) укладення і забезпечення виконання у встановленому законодавством порядку договорів з іноземними партнерами на придбання та реалізацію продукції, виконання робіт і надання послуг;

2) сприяння зовнішньоекономічним зв'язкам підприємств, установ та організацій, розташованих на відповідній території, незалежно від форм власності;

3) сприяння у створенні на основі законодавства спільних з іноземними партнерами підприємств виробничої і соціальної інфраструктури та інших об'єктів; залучення іноземних інвестицій для створення робочих місць;

б) делеговані повноваження:

1) організація та контроль прикордонної і прибережної торгівлі;

2) створення умов для належного функціонування органів доходів і зборів, сприяння їх діяльності;

3) забезпечення на відповідній території в межах наданих повноважень реалізації міжнародних зобов'язань України

3. Державна митна служба України та її визначальна роль у фіскальному регулюванні ЗЕД

Державна податкова та митна служби України є центральними органами виконавчої влади, які на практиці здійснюють фіскальне регулювання ЗЕД.

18 грудня 2018 року уряд ухвалив рішення про розділення ДФС на два окремих органи – митну та податкову служби.

6 березня 2019 року затверджено відповідні положення про ці державні органи.

20 березня 2019 року Кабмін оголосив конкурс на голів податкової та митної служб.

23 квітня завершився конкурс на голову Державної податкової служби України. Його переміг заступник міністра фінансів Сергій Верланов, якого 8 травня Кабінет міністрів України призначив новим головою ДПС.

25 червня відбувся фінальний етап конкурсу на голову Державної митної служби, у якому переміг заступник міністра економічного розвитку України Максим Нефьодов.

Державна фіскальна служба була створена у 2014 році як правонаступник Міністерства доходів і зборів України. Вона відповідає за податковий та митний напрям.

Держмитслужба є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів.

Держмитслужба реалізує державну митну політику, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань державної митної справи. У своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства.

Основними завданнями Держмитслужби є:

1) забезпечення реалізації державної митної політики, зокрема забезпечення митної безпеки та захисту митних інтересів України і створення сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності, збереження належного балансу між митним контролем і спрощенням законної торгівлі;

2) забезпечення реалізації державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань державної митної справи, запобігання та протидії контрабанді, боротьби з порушеннями митних правил;

3) внесення пропозицій щодо забезпечення формування державної митної політики на розгляд Міністра фінансів.

Держмитслужба здійснює повноваження безпосередньо та через територіальні органи. До територіальних органів Держмитслужби належать митниці та спеціалізовані органи.

За даними митної служби сьогодні в Україні є 26 митниць, 161 митний пост, 158 пунктів пропуску.

Привіт, ми створюємо нову митницю

долучитися

Тут має бути зручний і доступний сервіс. Ми працюємо над ним.

Митниця — досить складний механізм. Аби зробити з неї сучасний сервіс, потрібен час. То ж тимчасово сайт митниці на реконструкції. Ось — список послуг, які можна отримати у графічній формі ми створюємо новий сайт. На жаль, їх не дуже багато. Ми працюємо над тим, щоб їх стало більше.

Сайт Державної фіскальної служби

Тут можна відстежувати час очікування в пунктах пропуску, знайти найближче місце видачі сертифіката EUR1 на вантаж, а також початати довіду для підприємств-суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та промисли, що в'їжджають та виїжджають з країни.

Сайт Державної міграційної служби

Ні, на сайті записів ви не знайдете, як і оголошень біометричної закордонної паспорти та роз'ясненні з візами. Це можна зробити на сайті міграційної служби. Там ви точно знайдете відповіді на свої запитання.

Інтерактивно-довідковий департамент Державної фіскальної служби

«Загальнодоступний інформаційно-довідковий ресурс» — це універсальний інтерактивний довідник, до якого можна відповісти на найбільш поширені запитання про роботу митниці. Введіть ключові слова або шукайте за категоріями.

Ми пояснимо все, що відбуватиметься. Почнімо з головного: що це взагалі таке — митниця?

— Що робить митниця?

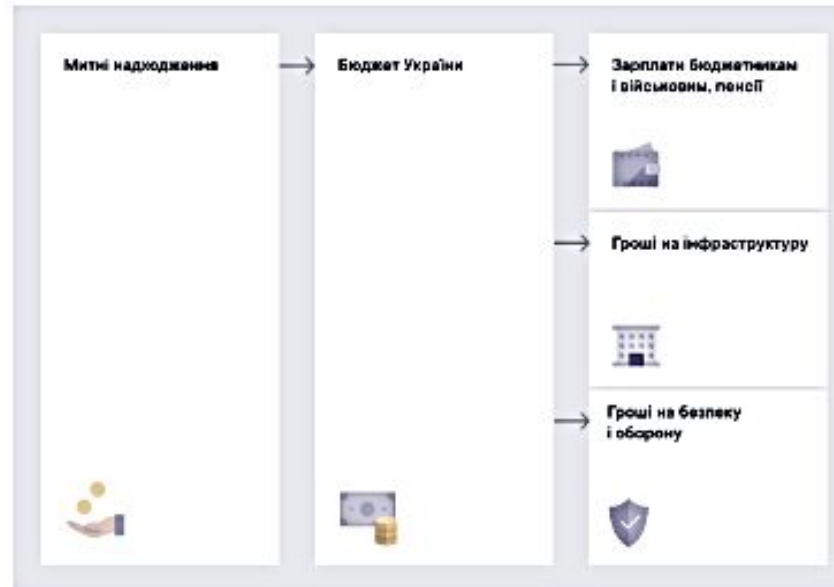
Дивіться, ось — мапа пропускних пунктів на кордоні України. Щодня через ці пункти пропуску до країни потрапляє безліч різних товарів. Це — айфони і автомобілі, телевізори і тварини, одяг і їжа.

Ввезення або вивезення з країни товарів створює великі ризики. Через кордон перевозять не лише те, що нам подобається, але й небезпечні грузи — наприклад, зброю чи наркотики, або контрафактні товари, через які страждає економіка. Аби контролювати ці ризики потрібна складна технологічна система — митниця.

— Добре. А навіщо митниця державі?

З доходів бюджету, які забезпечує митниця, виплачуються стипендії, пенсії, зарплати лікарям і вчителям. Основними джерелами митних надходжень є мито, акцизний збір та ПДВ. Більшість операцій з ввезення товарів в Україну так чи інакше обкладаються цими податками.

Крім наповнення бюджету, митні платежі допомагають захищати вітчизняного виробника від демпінгу, коригують структуру імпорту-експорту. Це — велика економіка. Завдання митниці — гарантувати кожному бізнесменові справедливі і зрозумілі умови торгівлі.

Митниця дає 35% доходів державного бюджету України і допомагає дбати про безпеку у державі.

Нова митниця — це як?

Ми будуємо нову митницю з нуля. Зміни стосуються її всієї, не лише якихось частин. Нова митниця — професійний і добре забезпечений орган, який складається з чотирьох ключових елементів.

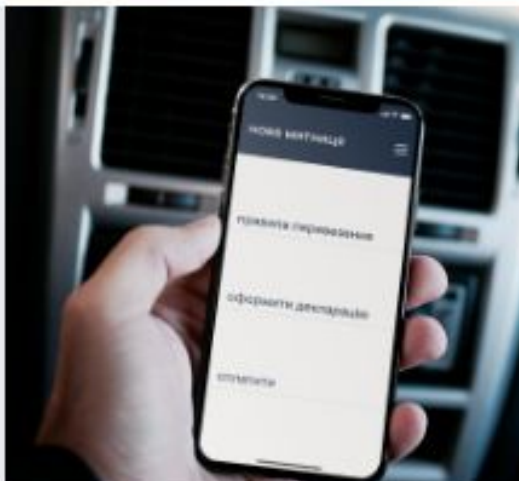
1. Однакові і зрозумілі правила гри для всіх

Митниця — це система, якій потрібні прості, адекватні правила. Як у метро — ви та інші пасажери точно знаєте, скільки коштує проїзд й не сумніваєтеся, скільки грошей потрібно, щоб пройти через турнікет. Заплутане та незрозуміле митне законодавство провокує зловживання та корупцію на усіх рівнях.

2. Швидкий та зручний сервіс

Ми живемо в XXI столітті. Смартфони для касових операцій та декларування, швидка обробка і керування інформацією — це необхідність. Вам навряд чи цікаво, чому черга триває шість годин, ви хочете якнайшвидше опинитися на іншому боці кордону. Новий оптимізований сервіс потрібний, аби митний контроль був швидким та непомітним, а випадків, коли з Польщі вивозяться мобільні телефони, а в Україну заїжджає керамічна плитка чи пластилін, не було.

3. Нова кадрова політика

Жодне нововведення неможливе без гідних та відповідальних людей. Аби такі люди працювали на митниці, потрібні умови. Якщо ви знаєте, що у сусідньому офісі люди заробляють більше, ніж ви, а працюєте ви явно не менше, хіба це не призведе до невтішних висновків? Аби грати за правилами, працівники митниці мають відчувати себе нарівні зі своїми колегами по той бік кордону.

4. Сучасна європейська інфраструктура

26 митниць, 161 митний пост, 158 пунктів пропуску, 242 місця прибуття — все це має працювати, як єдиний механізм, обмінюючись інформацією з сусідніми країнами та маючи спільні пункти контролю на кордоні. Інтеграція до європейського митного простору — це євроінтеграція України не на папері, а «на ділі», фізично.

У нас є план дій. Який він?

Нову митницю не запустити «на повну» відразу. Потрібні системні, послідовні зміни. Ось, — що ми маємо зробити у найближчий рік.

Оновити керівні кадри митниці

До листопада 2019 року

Ми проведемо атестацію керівної ланки митниці й розробимо критерії для оптимізації та оновлення кадрів на всіх рівнях.

Відокремити митницю від фіскальної служби

Після затвердження Кабміном

Наразі функції митниці виконує Державна фіскальна служба. Перехід митних функцій від фіскальної служби до митниці затверджується Кабінетом міністрів України.

Запустити сучасний, надійний софт

Протягом 2020 року

Митниця — це про ефективне та сучасне управління даними. Кожна дія має бути зафіксована, а людське втручання до процесів — мінімізоване. Для цього потрібен сучасний софт, який так само необхідно створити.

Зробити розмитнення більш швидким і ефективним

Протягом 2020 року

Ми введемо нові технічні засоби контролю та вдосконалимо процедури розмитнення контейнерів, авто та поштових перевезень.

4. Недержавні організації, що сприяють ЗЕД підприємств

Основним недержавними установами регулювання ЗЕД в Україні є Український союз промисловців і підприємців, а також Торгово-промислова палата.

Торгово-промислова палата:

- сприяє розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, експорту українських товарів і послуг, здійснює практичну допомогу підприємцям у проведенні торговельно-економічних операцій на внутрішньому та зовнішньому ринках, освоєнні нових форм співробітництва;
- представляє інтереси членів палати з питань господарської діяльності як в Україні, так і за її межами;
- організує взаємодію між суб'єктами підприємницької діяльності, координує їх взаємовідносини з державою в особі її органів;
- бере участь в організації в Україні та за кордоном професійного навчання і стажування фахівців – громадян України з питань підприємництва, розвитку конкуренції, а також у розробленні та реалізації державних і міждержавних програм у цій галузі;
- надає довідково-інформаційні послуги, основні відомості про діяльність українських підприємців і підприємців зарубіжних країн, сприяє поширенню, зокрема через засоби масової інформації, знань про економіку і науково-технічні досягнення, законодавство, звичаї та правила торгівлі в Україні і зарубіжних країнах, можливості зовнішньоекономічного співробітництва українських підприємців;
- сприяє організації інфраструктури інформаційного обслуговування підприємництва;
- надає послуги для здійснення комерційної діяльності іноземним фірмам та організаціям;
- встановлює і розвиває зв'язки з іноземними підприємцями, а також організаціями, що об'єднують або представляють їх, участь у роботі міжнародних неурядових організацій та інших спільних організацій;
- сприяє розвитку торгових та інших чесних звичаїв у підприємницькій діяльності, бере участь у розробленні правил професійної етики у конкуренції для різних сфер підприємницької діяльності, галузей економіки, спілок та об'єднань підприємців тощо.

Члени ТПП України

Суб'єкти господарської діяльності (8 тисяч)

Регіональні торгово-промислові палати (25)

Головним завданням Палати є створення сприятливих умов для підприємницької діяльності, сприяння всебічному розвитку науково-технічних і торгових зв'язків між українськими підприємцями та іноземними підприємцями, представлення інтересів членів Палати з питань господарської діяльності як в Україні, так і за її межами.

ТПП України виконує свої функції самостійно або через регіональні торгово-промислові палати, а також через створення нею підприємств та інших організацій, які вона об'єднує, і діяльність яких координує.

Палати надають практичну допомогу підприємцям у здійсненні торгово-економічних операцій на внутрішньому і зовнішніх ринках, сприяє розвитку експорту українських товарів і послуг, для чого надають своїм членам широкий спектр професійних послуг, в тому числі консультаційні послуги з питань зовнішньої торгівлі і оцінці ринків, проводять незалежну експертизу товарів, проводять оцінку нерухомості, декларування зовнішньо-торгових вантажів (по узгодженням з митними органами), надають патентно-ліцензійні послуги, послуги по штриховому кодуванню товарів і інше. Палати надають українським і іноземним підприємцям ділову, юридичну інформацію, організують семінари, конференції, виставки в Україні і за кордоном, забезпечують ділові переговори з економічних питань, надають інші послуги для здійснення підприємницької діяльності.

Торгово-промислова палата України і регіональні палати уповноважені Урядом України видавати сертифікати про походження товарів, надають послуги, пов'язані з оформленням зазначених сертифікатів.

Палата засвідчує Обставини непереборної сили (Форс-мажор), а також торгові і портові звичаї, прийняті в Україні.

ТПП України веде Недержавний реєстр вітчизняних підприємств, фінансовий стан яких свідчить про їх надійність як партнерів в підприємницькій діяльності в Україні і за її межами. Реєстраційне посвідчення, видане Палатою, підтверджує стабільний фінансовий стан підприємства, дає гарантію їх партнерам в тому, що такі підприємства мають довіру.

При ТПП України діє Міжнародний комерційний арбітражний суд, який отримав широке визнання у світі.

При Палаті функціонують галузеві комітети підприємців, які проводять незалежну експертизу нормативно-правових актів, що регулюють підприємницьку і зовнішньо-економічну діяльність, а також з інших питань, що мають відношення до прав і інтересів підприємців; готують від імені членів Палати пропозиції органам державної влади по їх удосконаленню.

ТПП України є членом Міжнародної торгової палати і Всесвітньої федерації торгових палат, Асоціації Торгово-промислових палат Європи, Ділової ради Чорноморського економічного співробітництва, Асоціацій ТПП Центральної Європейської Ініціативи.

ТПП України підтримує договірні партнерські зв'язки з аналогічними національними і регіональними структурами близько 80 країн світу.

З метою сприяння розвитку міжнародних економічних зв'язків ТПП України створює із своїми зарубіжними партнерами спільні дорадчі органи – ділові ради.

Дослідити напрямки діяльності
Тернопільської ТПП з даних офіційного
сайту <http://tcci.te.ua/> та презентації про
ТПП, що додається
САМОСТІЙНО

Роль союзів промисловців та підприємців у розвитку міжнародної діяльності фірм різноманітна:

- співробітництво і взаємодія з об'єднаннями підприємців закордонних країн;
- надання допомоги в налагодженні господарських зв'язків з партнерами, що знаходяться за межами України;
- співробітництво з організаціями ООН (UNIDO - United Nations Industrial Development Organization, МОП) з метою прискорення формування ринкових відносин в Україні;
- сприяння розвитку товарних, валютних і фінансових ринків;
- організація міжнародних виставок, ярмарків, аукціонів;
- сприяння в збуті продукції на закордонних ринках у товарообмінних, лізингових операціях;
- участь в укладанні зовнішньоторговельних контрактів;
- виконання на договірній основі експортно-імпортних операцій, використання своїх валютних коштів на імпорт устаткування, сировини, матеріалів та інших товарів, необхідних для розвитку виробництва тощо.

Всеукраїнська громадська організація «Український союз промисловців і підприємців»

Український союз промисловців і підприємців є всеукраїнською громадською неприбутковою організацією, утвореною відповідно до Закону України “Про об’єднання громадян”, яка об’єднує на основі спільних інтересів на засадах добровільності та рівноправності громадян України, іноземців та осіб без громадянства, в тому числі суб’єктів підприємницької діяльності, трудові колективи підприємств, установ та організацій, їх об’єднання та громадські організації.

Ознайомитись зі
статутом УСПП, що
розміщений на
офіційному сайті
<https://uspp.ua/statut.html>

5. Наднаціональні інституції, що впливають на фіскальне регулювання ЗЕД в Україні

Серед основних чинників, що ведуть до виникнення міжнародних організацій, є: міжнародний поділ праці, міжнародна економічна інтеграція, політичні стосунки між країнами, глобалізація міжнародних відносин.

Глобальні проблеми сучасності останнім часом набувають дедалі більшого значення у формуванні і розвитку системи міжнародних організацій. Це такі проблеми, які охоплюють увесь світ або значну його частину і не можуть бути вирішені кожною країною поодиноці. До них відносяться: проблема обмеженості природних ресурсів; екологічна проблема; демографічна проблема; проблема роззброєння; продовольча проблема.

Означені вище фактори діють у сукупності, взаємодії, підсилюючи один одного, і спонукають світове співтовариство до узгодженої співпраці. Найголовнішою, узагальнюючою умовою утворення міжнародних організацій є інтернаціоналізація світової економіки і виникнення світового господарства.

Міжнародні економічні організації є регуляторами міжнародних економічних відносин і суттєво впливають на їх характер, напрямки, механізм здійснення.

Найбільш впливовим і всеохоплюючим регулятором є система Організації Об'єднаних Націй, яка утворилася в 1945 році. Головною метою створення ООН було збереження миру в усьому світі і запобігання військових конфліктів. Але поступово поле діяльності Організації розширювалося, охоплюючи інші напрямки міжнародного політичного співробітництва, економічні та соціальні відносини, культуру, науку, екологію і т.п. При цьому найбільш динамічним виявилось розширення компетенції ООН у соціально-економічній сфері. Переважна більшість програм, комісій, спеціалізованих закладів, фондів Організації спрямовуються на регулювання економічного співробітництва між її членами.

Серед спеціалізованих закладів є могутні організації, які беззастережно керують сьогодні найважливішими сферами міжнародної економіки: МВФ, Світовий Банк, СОТ. У структурі ООН є органи, які регулюють міжнародні економічні відносини на галузевому рівні (ЮНІДО, англ. UNIDO - United Nations Industrial Development Organization, ФАО, англ. FAO – Food and Agriculture Organization та ін.), та ті, які координують співпрацю між країнами на регіональному рівні (регіональні комісії ЕКОСОП, англ. ECOSOC – Economic and Social Council).

Важливу регулюючу роль в системі ЗЕД відіграють також Фонд розвитку інвестицій, Світова продовольча рада, Конференція ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД).

Поза структурою ООН необхідно виділити такі важливі регулятори міжнародних економічних відносин як Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР), в яку входять 35 найбільш розвинених країн світу, а також консультативні групи держав. Серед останніх особливий вплив мають «Група Семи (G7)», що включає США, Японію, Великобританію, Німеччину, Францію, Італію і Канаду, «Група Двадцяти (G20)», що включає розвинені країни Європи, а також США, Канаду, Росію, Японію, Китай і Індію.

Міжнародна організація – об'єднання трьох або більше незалежних держав, їхніх урядів, інших міжурядових організацій, спрямоване на вирішення певних спільних питань чи організації проектів.

За ступенем розвитку інтеграційного процесу виділяють такі рівні або стадії регіональної інтеграції:

- **зона преференційної торгівлі** – лібералізується торгівля деякими товарами і послугами між країнами-членами. Така форма інтеграції є найпоширенішою, зокрема, притаманна країнам СНД;
- **зона вільної торгівлі** - знімаються тарифи в торгівлі між членами об'єднання на всі товари і послуги, а в торгівлі з третіми країнами кожен член об'єднання здійснює власну тарифну політику; *прикладом може служити Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА; англ. North American Free Trade Agreement, NAFTA) є угодою між Канадою, Мексикою та США;*
- **митний союз** - члени об'єднання встановлюють єдиний тариф в торгівлі з третіми країнами. *Угоди про створення митного союзу діяли у Бенілюксі (з 1948 р.), в ЄС (з 1968 р.);*
- **спільний ринок** – форма економічної інтеграції країн, що припускає вільне переміщення товарів, робіт і послуг, а також факторів виробництва — капіталу, трудових ресурсів — через кордони країн, що є членами спільного ринку. Спільний ринок був одним з етапів інтеграційних процесів в Європі. Угоду про спільний ринок було підписано шістьма країнами Європи (Західної Німеччиною, Францією, Італією, Бельгією, Нідерландами та Люксембургом) в Римі в 1957 р.;
- **економічний і валютний союз** - здійснюється єдина політика у всіх сферах господарства і впроваджується спільна валюта; поки що єдиним прикладом є Європейський Союз.

The WTO

The World Trade Organization (WTO) is the only global international organization dealing with the rules of trade between nations. At its heart are the WTO agreements, negotiated and signed by the bulk of the world's trading nations and ratified in their parliaments. The goal is to ensure that trade flows as smoothly, predictably and freely as possible.

The WTO

What is the WTO?

[+]

What is the WTO?

[back to top](#) ▲

□ [Who we are](#)

The WTO has many roles: it operates a global system of trade rules, it acts as a forum for negotiating trade agreements, it settles trade disputes between its

Share

FACT FILE

Location: Geneva, Switzerland

Established: 1 January 1995

Created by: Uruguay Round negotiations (1986-94)

Membership: 164 members representing 98 per cent of world trade

Budget: 197 million Swiss francs for 2018

Світова організація торгівлі – СОТ (World Trade Organization – WTO)

Світова організація торгівлі – головний міжнародний регулятор світової торгівлі.

Вона перетворена з Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ) в 1995 році шляхом підписання відповідної багатосторонньої угоди у м. Марракеш (Марокко) 15 квітня 1994р. Оскільки основні положення й принципи ГАТТ увійшли до СОТ, іноді організацію означають спільною аббревіатурою: ГАТТ/СОТ.

ГАТТ існувала з 1947 по 1994 рік і нараховувала 128 членів. У рамках ГАТТ було проведено вісім раундів багатосторонніх переговорів, спрямованих на лібералізацію торгівлі, скасування тарифних обмежень та зниження митних зборів. У ході переговорів було укладено 28 угод, що формують основу нормативно-правової бази СОТ.

Штаб-квартира СОТ знаходиться в Женеві (Швейцарія).

Головною метою СОТ є лібералізація міжнародної торгівлі, усунення дискримінаційних перешкод на шляху потоків товарів та послуг, вільний доступ до національних ринків і джерел сировини.

Географія СОТ

Сьогодні членами СОТ є 164 країни з світовим торгівельним оборотом 98%.

Observer governments

Algeria
Andorra
Azerbaijan
Bahamas
Belarus
Bhutan
Bosnia and Herzegovina
Comoros
Equatorial Guinea
Ethiopia
Holy See
Iran
Iraq
Lebanese Republic
Libya
Sao Tomé and Príncipe
Serbia
Somalia
South Sudan
Sudan
Syrian Arab Republic
Timor-Leste
Uzbekistan

Країни, які не входять у СОТ:

Гренландія
Корейська Народно-Демократична
Республіка
Туркменістан
Еритрея

Функції СОТ:

- нагляд за станом світової торгівлі й надання консультацій з питань управління в галузі міжнародної торгівлі;
- забезпечення механізмів улаштування міжнародних торговельних спорів;
- розробка й прийняття світових стандартів торгівлі;
- нагляд за торговельною політикою країн;
- обговорення нагальних проблем міжнародної торгівлі.

Основні принципи діяльності СОТ:

• Недискримінація

Країна не повинна дискримінувати своїх торгових партнерів і не повинна дискримінувати національні та закордонні товари, послуги чи суб'єкта господарювання.

• Більша відкритість

Зниження торговельних бар'єрів є одним із найбільш очевидних способів заохочення торгівлі; ці бар'єри включають митні збори (або тарифи) та заборони на ввезення товарів, надання послуг або квоти, що вибірково обмежують кількість.

• Передбачуваність та прозорість

Іноземні компанії, інвестори та уряди повинні бути впевнені, що торговельні бар'єри не повинні створюватися довільно. Завдяки стабільності та передбачуваності заохочуються інвестиції, створюються робочі місця і споживачі можуть повною мірою використовувати переваги вільної торгівлі.

• Сприяння конкуренції

Сприяння справедливій конкуренції має відношення до субсидій і демпінгу. Якщо ж країна їх застосовує, то її торговельний партнер має право використати компенсаційні заходи. Але основна позиція СОТ полягає в забороні застосування субсидій та демпінгу.

• Вигідніші умови для менш розвинених країн

Понад три чверті членів СОТ є країнами, що розвиваються, та країнами, що переходять до ринкової економіки. Угоди СОТ більш гнучкі та передбачають спеціальні привілеї для таких країн; надають їм перехідні періоди для адаптації до більш складних положень СОТ.

• Охорона довкілля

Угоди СОТ дозволяють країнам-членам вживати заходів щодо захисту не тільки навколишнього середовища, але й громадського здоров'я, захисту тварин та рослин. Однак, ці заходи повинні застосовуватися однаково як до національного, так і до іноземного бізнесу. Тобто, країни-члени не повинні використовувати заходи захисту навколишнього середовища як засоби маскуванню протекціоністської політики.

Світова організація торгівлі – СОТ (World Trade Organization – WTO)

Сфера діяльності СОТ охоплює:

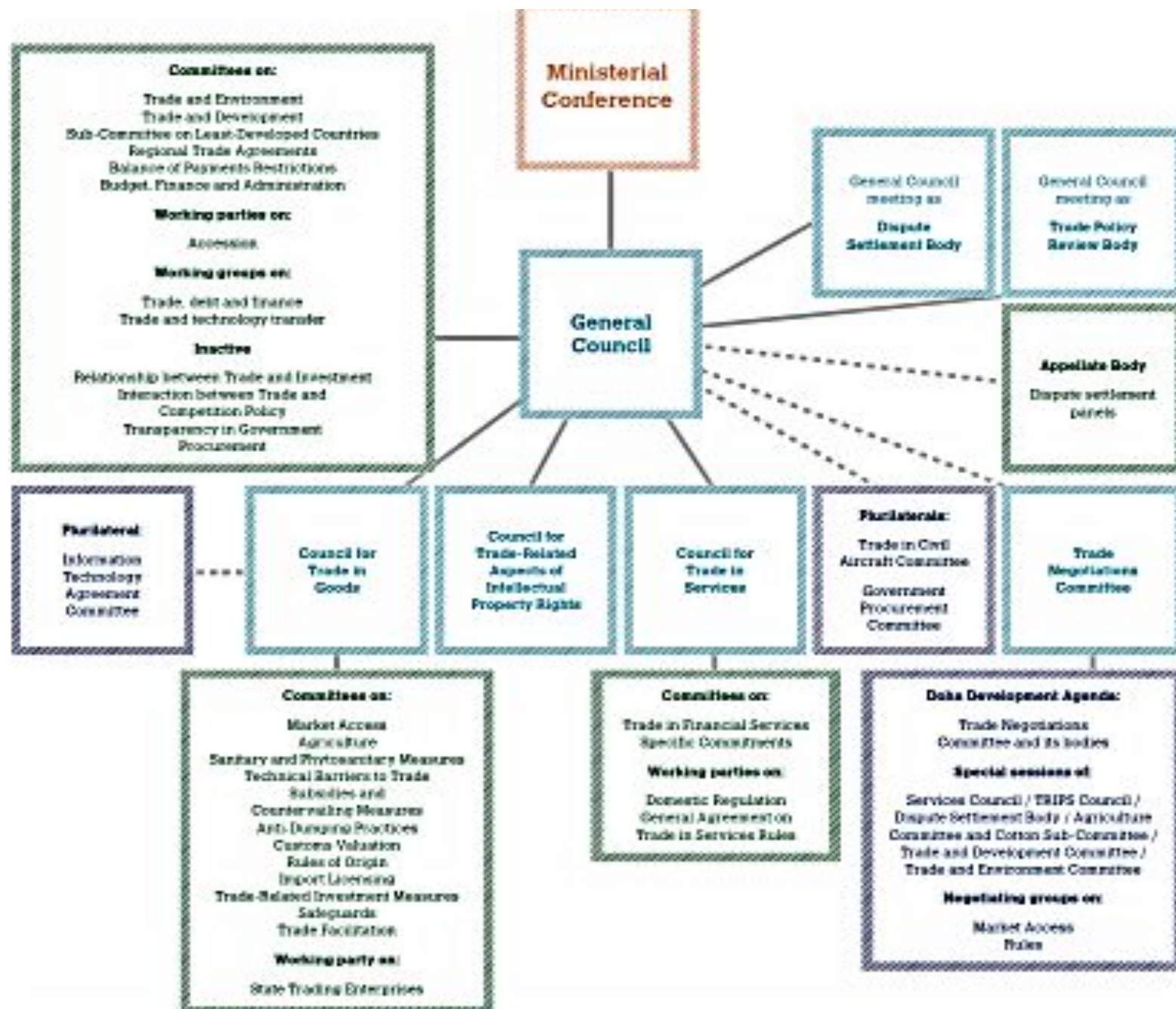
- митно-тарифне регулювання;
- антидемпінгове регулювання;
- використання субсидій і компенсацій;
- нетарифні обмеження;
- діяльність митних союзів і зон вільної торгівлі;
- торговельні аспекти захисту прав інтелектуальної власності;
- торгівлю окремими товарами (текстиль, сільгосппродукція, авіатехніка тощо);
- торговельні аспекти інвестиційних заходів та ін.

Організаційна структура СОТ:

- Конференція міністрів.
- Генеральна рада.
- Рада з торгівлі товарами.
- Рада з торгівлі послугами.
- Рада з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності.
- Галузеві комітети, робочі групи.
- Секретаріат.

Конференція міністрів є основним органом ухвалення рішень. Зазвичай проводиться раз у два роки.

Генеральна рада є вищим органом, який ухвалює поточні рішення. Зустрічаються декілька разів на рік у Женеві.

Україна і СОТ

Процес вступу України до СОТ розпочався 30 листопада 1993 року, коли до Секретаріату ГАТТ було подано офіційну заявку Уряду України про намір приєднатися до ГАТТ.

5 лютого 2008 року у Женеві відбулося засідання Генеральної Ради СОТ, на якому було підписано Протокол про вступ України до СОТ.

10 квітня 2008 року Верховна Рада України прийняла законопроект «Про ратифікацію Протоколу про вступ України до Світової організації торгівлі».

16 квітня 2008 року Закон про ратифікацію був підписаний Президентом України. Згідно з процедурами СОТ, **16 травня 2008 року Україна стала повноправним членом цієї Організації.**

Вступ України до СОТ відкрив перспективи для розвитку національної економіки. Україна на абсолютно рівних умовах та правах з іншими членами організації бере безпосередню участь у формуванні новітніх правил торгівлі на світовому ринку у рамках поточного раунду багатосторонніх торговельних переговорів з метою максимального врахування національних інтересів нашої держави у торговельно-економічній сфері.

Як член СОТ Україна отримала **право використовувати механізм врегулювання суперечок** в рамках СОТ, що сприяє справедливому вирішенню будь-яких суперечок з приводу дотримання положень угод СОТ, які можуть виникнути у країні з її торговими партнерами. У рамках зазначеного механізму було позитивно вирішено ряд важливих питань, а саме дискримінаційного оподаткування, ліцензування деяких видів української продукції. Україна продовжує використовувати цей механізм СОТ, оскільки це є частиною системних зусиль, спрямованих на забезпечення та розширення присутності українських товарів на інших ринках.

Набуття Україною членства в СОТ створило необхідні передумови для підписання у червні 2010 року Угоди про вільну торгівлю з Європейською асоціацією вільної торгівлі (Норвегія, Швейцарія, Ісландія та Ліхтенштейн), яка набрала чинності з 1 червня 2012 року; стало потужним стимулом для започаткування переговорів з Європейським Союзом щодо створення зони вільної торгівлі.

Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі між Україною та ЄС (ПВЗВТ), англ. *Deep and Comprehensive Free Trade Area (DCFTA)* — це широкомасштабна за змістом торговельна угода, яка спрямована на зменшення та скасування тарифів, які застосовуються сторонами щодо товарів, лібералізацію доступу до ринку послуг, а також на приведення українських правил та регламентів, що стосуються бізнесу, у відповідність правилам та регламентам ЄС з метою забезпечення вільного руху товарів і послуг між двома сторонами та взаємного недискримінаційного ставлення до компаній, товарів і послуг на території України та ЄС.

Угода про зону вільної торгівлі України з ЄС набула чинності з 1 січня 2016 року.

Відповідальним за співробітництво України з СОТ центральним органом виконавчої влади визначене Міністерство розвитку економіки, торгівлі та с/г України.

6. Суб'єкти, що здійснюють ЗЕД

СУБ'ЄКТИ ЗЕД

Особи, які постійно проживають та/або мають постійне місцезнаходження на території України			
фізичні особи	юридичні особи	особи, які не є юридичними	об'єднання
якщо вони мають цивільну право- і дієдатність	якщо вони зареєстровані як такі в Україні (в т.ч. спільні)	структурні одиниці іноземних суб'єктів господарської діяльності (філії, відділення тощо)	якщо нормативними актами України їм не заборонено здійснювати господарську діяльність

(ст. 3 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність»)

Суб'єктами ЗЕД є суб'єкти господарської діяльності України та іноземні суб'єкти господарювання, що здійснюють діяльність, реалізуючи господарську компетенцію в зовнішньоекономічній сфері, мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством.

Суб'єктами ЗЕД можуть бути всі суб'єкти господарської діяльності: господарські організації; громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці; філії, представництва, інші відокремлені підрозділи господарських організацій (структурні одиниці), утворені ними для здійснення господарської діяльності; зовнішньоекономічні організації, утворені органами державної влади або органами місцевого самоврядування України.

6.1. Типологізація суб'єктів, що здійснюють ЗЕД

Класифікація суб'єктів, що здійснюють ЗЕД

За правовим статусом

Фізичні особи

Юридичні особи

Об'єднання фізичних, юридичних, фізичних та юридичних осіб, що не є юридичними особами

Структурні одиниці іноземних суб'єктів господарської діяльності, що не є юридичними особами

За місцем перебування та здійснення ЗЕД

Резиденти

Нерезиденти

За належністю капіталу

Національні

Іноземні

Змішані

- **Фізичні особи** – це громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства, які мають цивільну правоздатність і дієздатність згідно з законами України і постійно проживають на території України.

За законодавством України повну цивільну дієздатність має фізична особа, яка досягла 18 років (повноліття), а також яка досягла 16 років і працює за трудовим договором, або неповнолітня особа з моменту реєстрації шлюбу або якщо вона записана матір'ю або батьком дитини.

Володіючи повною дієздатністю, фізична особа має право вступати у цивільні правовідносини, тобто укладати договори, відповідати за заподіяну шкоду тощо.

Обсяг дієздатності неповнолітніх у різних країнах неоднаковий.

В Україні та більшості країн світу повністю дієздатними стають із досягненням 18-річного віку. Однак є держави, в яких повноліття набувається після досягнення 19, 20, 21 років, – Японія, Тайвань, Монако, окремі штати США та ін. Цивільні кодекси різних країн передбачають можливість отримання неповнолітніми повної цивільної дієздатності з 16-ти років внаслідок укладення шлюбу, якщо неповнолітній стає батьком або матір'ю, якщо неповнолітній працює та ін.

Юридичні особи - організації, зареєстровані як такі в Україні і які мають постійне місцезнаходження на території України, в тому числі юридичні особи, майно та капітал яких є повністю у власності іноземних суб'єктів господарської діяльності.

Юридичні особи мають право здійснювати ЗЕД лише за наявності правоздатності – здатності юридичної особи мати майнові чи немайнові права та обов'язки.

Правоздатність юридичної особи визначається її статутом (положенням).

Юридичні особи можуть здійснювати ЗЕД тільки за напрямками, визначеними статутом (положенням), відповідно до законодавства України, законодавства іноземної держави (у разі здійснення ЗЕД на її території); міжнародних угод.

Законодавство іноземної держави регламентує допуск юридичних осіб України на власну територію, визначає сфери та умови їх діяльності.

Міжнародні угоди регламентують питання правоздатності юридичних осіб, правового режиму, який їм надається; сфери діяльності тощо.

Метою створення об'єднань фізичних, юридичних, а також фізичних і юридичних осіб, які не є юридичними особами, є

спільна діяльність;

координація дій;

захист своїх прав;

обстоювання спільних інтересів в інших організаціях, установах.

Структурні одиниці іноземних суб'єктів господарської діяльності - філії, відділення тощо, які мають постійне місцезнаходження на території іноземної держави. Такими структурними одиницями іноземних суб'єктів господарювання на території України є **представництва іноземних суб'єктів господарювання**, які виступають від імені і за дорученням своєї головної фірми, а відтак не є юридичними особами.

Резидентами України є суб'єкти ЗЕД, зареєстровані в Україні, які мають постійне місце знаходження або постійне місце проживання на території України.

Для юридичної особи статус „резидент” визначають на підставі утворення, реєстрації, місцезнаходження центру управління та ін. Фізична особа розглядається як резидент певної країни, якщо вона проживає в ній не менше 6 місяців у податковому році або відповідає іншому критерію, визначеному внутрішнім законодавством країни.

Нерезидентами України є суб'єкти ЗЕД, що мають постійне місцезнаходження або постійне місце проживання за межами України, а здійснюють ЗЕД на території України.

Резидентами та нерезидентами України можуть бути фізичні особи, юридичні особи, об'єднання фізичних і юридичних осіб.

Національними є суб'єкти ЗЕД, в статутному фонді яких капітал суб'єктів господарювання України становить 100%, які зареєстровані в Україні та мають постійне місцезнаходження на її території.

Національні підприємства в Україні мають право здійснювати зовнішньоекономічну діяльність відповідно до своїх статутних документів з моменту набуття ними статусу юридичної особи за умов, що в розділі "Види діяльності" статуту буде внесено як вид діяльності зовнішньоекономічна діяльність.

Іноземними є суб'єкти ЗЕД, в статутному фонді яких капітал суб'єктів господарювання іноземної держави становить 100%, і які зареєстровані як такі в іноземній державі та мають постійне місцезнаходження на її території.

Змішаними є суб'єкти ЗЕД, статутний фонд яких становить національний та іноземний капітали.

У випадку, коли мова йде про юридичні особи, такі підприємства називають підприємствами з іноземними інвестиціями або спільними підприємствами.

6.2. Право суб'єктів господарювання на здійснення ЗЕД

Набуття права на виконання ЗЕД здійснюється шляхом державної реєстрації суб'єкта ЗЕД України та його обліку в місцевих органах державної влади.

Додаткову реєстрацію в податковому органі суб'єкта господарювання, який вирішив зайнятися ЗЕД, як суб'єкта ЗЕД законодавством України не передбачено.

Процедура державної реєстрації залежить від юридичного статусу суб'єкта ЗЕД:

- ✓ **фізичні особи** отримують зазначене право, якщо вони зареєстровані як підприємці;
- ✓ **юридичні особи** отримують зазначене право з моменту набуття ними статусу юридичної особи;
- ✓ **об'єднання** фізичних, юридичних, а також фізичних і юридичних осіб, які не є юридичними особами, отримують зазначене право, якщо їх головні фізичні особи або юридичні особи, які діють від імені об'єднання, зареєстровані в органах державної влади;
- ✓ **структурні підрозділи** іноземних суб'єктів господарювання мають зазначене право, якщо вони зареєстровані в Україні як представництва іноземних суб'єктів господарювання.

ПОРЯДОК ВЗЯТТЯ НА ОБЛІК ОСІБ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ОПЕРАЦІЇ З ТОВАРАМИ

(затверджений Наказом Міністерства фінансів України 15.06.2015 № 552).

Форма № 1-ЗЕД

Взяття на облік осіб, які здійснюють операції з товарами, проводиться одноразово у відповідному підрозділі будь-якої митниці:

1) за зверненням таких осіб, у тому числі засобами електронного зв'язку, до відповідних підрозділів митниць;

2) при першому здійсненні такими особами операцій з товарами, контроль за якими покладено на митниці ДФС.

Особа, яка здійснює операції з товарами (або її представник), для взяття на облік подає **заяву** про взяття на облік особи, яка здійснює операції з товарами.

Заява подається в *паперовому* вигляді безпосередньо до відповідного підрозділу митниці або засобами *електронного зв'язку* на адресу Інформаційного порталу ДФС.

ЗАЯВА про взяття на облік особи, яка здійснює операції з товарами

☐ Юридична особа	☐ Взяття на облік
☐ Фізична особа – підприємець	
☐ Відокремлені підрозділи іноземних компаній, організацій	☐ Внесення запис
☐ Інвестор (оператор) за угодою про розподіл продукції	
☐ Інша особа (вказати _____)	

(необхідно позначити знаком "✓" або "+")

1 Найменування (прізвище, ім'я, по батькові) особи, яка здійснює операції з товарами

2 Податковий номер/серія та номер паспорта* (необхідно підкреслити)

3 Відомості про керівника (фізичні особи – підприємці не заповнюють)

(прізвище, ім'я, по батькові та реєстраційний номер облікової картки платника податків / серія та номер паспорта*)

Телефон: факс:

4 Відомості про уповноважених осіб**:

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові уповноваженої особи	Реєстраційний номер облікової картки / серія та номер паспорта* уповноваженої особи	Телефон	Відмітка «надане право»/ «відкликане право» представляти інтереси особи, яка здійснює операції з товарами
1				
2				

Згідно із даними, зазначеними у заяві, митний орган формує запит для отримання в електронному вигляді відомостей про особу з Єдиного банку даних юридичних осіб та/або ДРФО.

За результатами розгляду заяви не пізніше наступного робочого дня після її отримання митний орган інформує особу про:

- ✓взяття особи на облік** та повідомляє її обліковий номер шляхом видачі або направлення поштою витягу з Реєстру осіб, які здійснюють операції з товарами. У разі подання заяви про взяття на облік засобами електронного зв'язку витяг також направляється засобами електронного зв'язку;
- ✓повернення заяви** на доопрацювання з обов'язковим зазначенням причин;
- ✓відмову у реєстрації** особи з обов'язковим зазначенням причин.

У разі відсутності підстав для повернення заяви на доопрацювання або відмови в реєстрації особи митний орган в день отримання заяви вносить до Реєстру дані про особу із заяви, а також дані, отримані у взаємодії з Єдиним банком даних юридичних осіб та/або ДРФО.

Дані про особу, яка подала заяву засобами електронного зв'язку, вносяться до Реєстру автоматично.

Взяття на облік осіб, які здійснюють операції з товарами, здійснюється не пізніше наступного робочого дня після отримання заяви шляхом присвоєння таким особам облікового номера.

Дата формування облікового номера є датою взяття на облік.

Митний орган може повернути заяву на доопрацювання без включення даних про особу до Реєстру в таких випадках:

- ✓ заява подана або заповнена з порушенням вимог;
- ✓ відомості, зазначені в заяві, не відповідають даним ДРФО та/або Єдиного банку даних юридичних осіб.

Відмова у реєстрації особи без включення даних про особу до Реєстру може бути в таких випадках:

- ✓ особа, яка здійснює операції з товарами, перебуває в процесі припинення або припинила підприємницьку діяльність (за даними Єдиного банку даних юридичних осіб або ДРФО, у тому числі Реєстру самозайнятих осіб);
- ✓ заяву про взяття на облік подано особою, яка вже перебуває на обліку;
- ✓ відомості про уповноважену особу не включено до Реєстру.

СТАН ОБЛІКУ СУБ'ЄКТІВ ЗЕД В УКРАЇНІ

Згідно з підпунктом 19-1.1.8 ПКУ контролюючі органи забезпечують **достовірність та повноту обліку**, зокрема, **суб'єктів ЗЕД**.

Проте жодна інша стаття ПКУ, а також Положення «Про ДФС» №236 не визначають функцій територіальних органів ДФС щодо такого обліку.

Відповідно до підпункту 19-1.1.7 ПКУ, статті 455 МКУ та Положення № 236 «Про ДФСУ» в органах ДФС **ведеться облік осіб, які здійснюють операції з товарами, що перебувають під митним контролем**. Наказом Мінфіну від 15.06.2015 №55217 затверджено порядок такого обліку.

За поясненнями ДФС, термін „**особи, які здійснюють операції з товарами**” є значно ширшим, ніж термін „**суб'єкти ЗЕД**”, оскільки включає осіб, які не є суб'єктами господарювання, зокрема:

- ✓ іноземні дипломатичні представництва та консульські установи;
- ✓ представництва міжнародних організацій в Україні;
- ✓ виконавців (нерезидентів) проектів (програм) міжнародної технічної допомоги;
- ✓ інвесторів (операторів) угод про розподіл продукції.

Даних щодо кількості суб'єктів ЗЕД немає.

Отже, окремо облік суб'єктів ЗЕД, передбачений пп. 19-1.1.8 ПКУ, органами ДФС не ведеться.

Усі суб'єкти ЗЕД України мають право відкривати свої представництва на території інших держав згідно з їх законами, а також брати участь у міжнародних неурядових економічних організаціях.

Іноземний суб'єкт господарської діяльності при здійсненні ним ЗЕД має право відкрити в Україні своє представництво.

Здійснення іноземною фірмою операцій із продукцією українського походження без вивозу її з митної території України, включаючи продаж, обмін і передачу іншим особам, вирішується тільки при наявності зареєстрованого представництва іноземного суб'єкта господарської діяльності. Реєстрація представництва необхідна також при бажанні іноземної фірми відкрити рахунок в українських банках.

Реєстрацію представництв здійснює Міністерство розвитку економіки, торгівлі та с/г України згідно з Інструкцією про порядок реєстрації представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні, затвердженою наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 18.01.1996р. №30 (у редакції наказу Міністерства економіки України від 15.06.2007р. №179).

**ВИДИ
ПРЕДСТАВНИЦТВ
ІНОЗЕМНИХ
СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Представництво іноземної компанії, що не здійснює господарської діяльності (реєструється переважно з метою збору інформації, дослідження ринку та інших завдань). За такого виду представництва необхідно дотримуватись вимог некомерційної діяльності, оскільки при виявленні ознак господарської діяльності, виникає ризик притягнення до відповідальності та накладення штрафних санкцій

Некомерційне представництво

Постійне представництво

Представництво іноземної компанії, що створюється з метою здійснення господарської діяльності в Україні. Для реєстрації даного представництва необхідно стати платником податку на прибуток та отримати статус постійного представництва.

ПОРЯДОК РЕЄСТРАЦІЇ ПРЕДСТАВНИЦТВА ІНОЗЕМНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

1. Подання пакету документів іноземним суб'єктом господарської діяльності, що бажає відкрити представництво без наміру здійснення господарської діяльності на території України.

Документи, що подаються:

2. Заява з проханням про реєстрацію представництва, що складається в довільній формі.
3. Витяг з торговельного (банківського) реєстру країни місцезнаходження офіційно зареєстрованого головного органу управління іноземного суб'єкта господарської діяльності.
4. Довідку з банку, у якому відкрито рахунок іноземного суб'єкта господарської діяльності.
5. Доручення на здійснення представницьких функцій в Україні, оформлене згідно із законами країни, де офіційно зареєстровано іноземного суб'єкта господарської діяльності.

ПОРЯДОК РЕЄСТРАЦІЇ ПРЕДСТАВНИЦТВА ІНОЗЕМНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

- II. Під час прийняття документів на реєстрацію заявникові видається номер рахунку для сплати **державного збору в розмірі 2500 доларів США**.
- III. У разі, коли на відкриття представництва законодавство країни місцезнаходження іноземного суб'єкта господарської діяльності вимагає особливого **дозволу державних установ** цієї країни, копія такого дозволу засвідчена з дотриманням вимог, зазначених вище має бути додана до заяви.
- IV. За результатами розгляду заяви **приймається рішення** про реєстрацію представництва іноземного суб'єкта господарської діяльності або відмову в його реєстрації. **Свідоцтво** про реєстрацію представництва видається після подання документів до Міністерства, але не пізніше ніж **через 60 робочих днів** з моменту сплати державного збору. Неприйняття рішення в установлений строк або рішення про відмову в реєстрації може бути оскаржено в судовому порядку.
- V. Представництво іноземного суб'єкта господарської діяльності в Україні вважається **відкритим з дати реєстрації**.
- VI. У разі здійснення представництвом господарської діяльності на території України таке представництво повинно **стати на облік у податковому органі** за своїм місцезнаходженням у порядку, установленому центральним податковим органом України, та набути статусу постійного представництва.

Практичне завдання 1 (до КПІЗ)

Провести аналіз стану зовнішньоекономічної діяльності України у 2008 – 2018 роках (якщо не вказано іншого періоду) за наступними показниками:

- Абсолютна величина та динаміка експорту та імпорту товарів і послуг
- Абсолютна величина та динаміка зведеного зовнішньоторговельного балансу
- Абсолютна величина та динаміка сальдо зовнішньої торгівлі товарами
- Абсолютна величина та динаміка сальдо зовнішньої торгівлі послугами
- Структура зовнішньої торгівлі України з країнами СНД та ЄС
- Абсолютна величина та динаміка частки експорту послуг високотехнологічної продукції у загальному обсязі експорту
- Частка основних країн партнерів в експорті товарів у 2018 році
- Частка основних країн партнерів в імпорті товарів у 2018 році
- Товарна структура експорту у 2008 та 2018 роках
- Товарна структура імпорту у 2008 та 2018 роках

По кожному пункту побудувати окремі графіки у Word або Excel і зробити короткі висновки (3-5 речень). Скановані рисунки не допускаються.

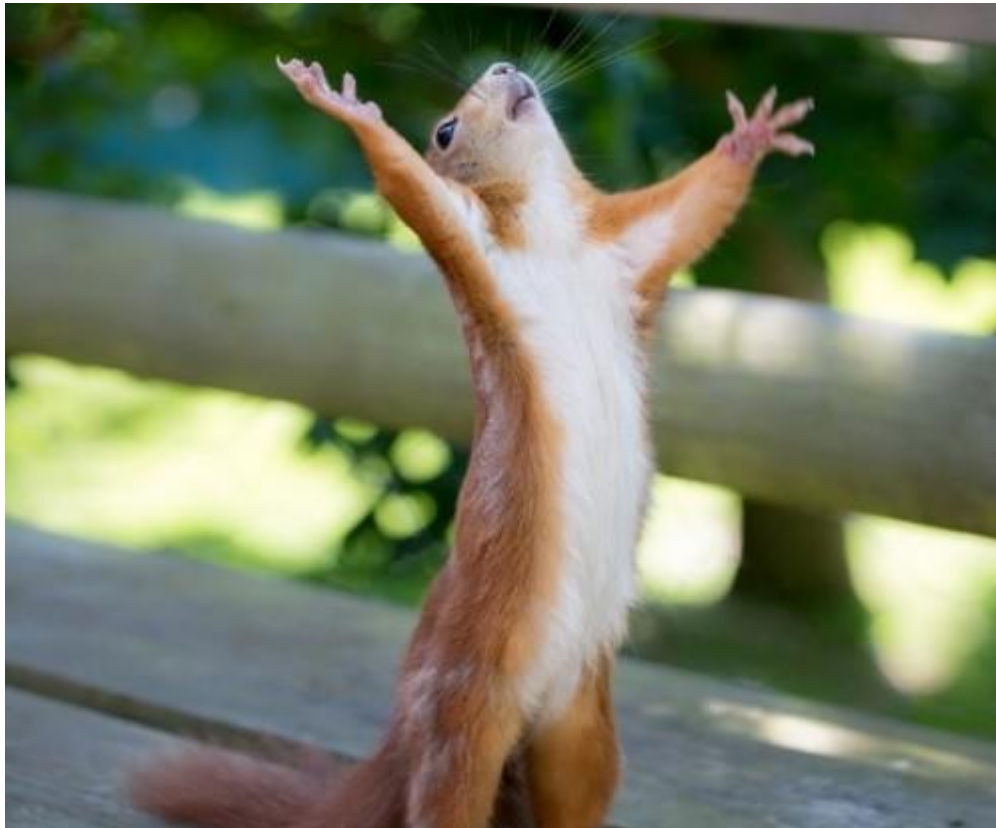
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

Охарактеризуйте основні положення Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ (види ЗЕД, мета та суб'єкти регулювання ЗЕД та інші).

1. Охарактеризуйте склад системи інституційного забезпечення регулювання ЗЕД.
2. Хто здійснює регулювання ЗЕД в Україні?
3. Ким здійснюється управління ЗЕД на рівні країни?
4. Охарактеризуйте повноваження ВРУ, КМУ, ДПСУ, Міністерства розвитку економіки, торгівлі та с/г України, Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі?
5. Ким здійснюється управління ЗЕД на рівні регіону?
6. Які функції виконують торгово-промислові палати?
7. Які функції у сфері ЗЕД виконують об'єднання роботодавців?
8. Охарактеризуйте роль Державної митної служби України у фіскальному регулюванні ЗЕД.
9. Яка роль і необхідність наднаціональних інституцій у фіскальному регулюванні ЗЕД?
10. Опишіть механізм функціонування СОТ як головної організації у сфері регулювання світової торгівлі.
11. Хто може бути суб'єктом ЗЕД згідно законодавства України?
12. Дайте характеристику класифікації суб'єктів, що здійснюють ЗЕД.
13. Опишіть відмінності процедури державної реєстрації залежно від юридичного статусу суб'єкта ЗЕД.
14. Який порядок реєстрації суб'єктів, що здійснюють операції з товарами у митних органах?
15. Розкрийте зміст правової колізії обліку суб'єктів ЗЕД в Україні.
16. Які є види представництв іноземних суб'єктів господарювання в Україні?
17. Опишіть алгоритм реєстрації представництва іноземних суб'єктів господарювання в Україні.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Ознайомитись із принципами та основними засадами зовнішньої політики України, затвердженими законодавчо.
2. Ознайомитись із Постановою КМУ «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2019 рік».
3. Дослідити стан платіжного балансу України у 2018 році та його динаміку.
4. Дослідити напрямки діяльності Тернопільської ТПП з даних офіційного сайту <http://tcci.te.ua/> та презентації про ТПП, що додається.
5. Ознайомитись зі статутом УСПП, що розміщений на офіційному сайті <https://uspp.ua/statut.html>

Нарешті все!!!

Дякую за увагу!